

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energie en Omgeving

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum 26 april 2017
Betreft Beantwoording vragen over de waakvlam bij Loppersum

Ons kenmerk
DGETM-EO / 17063244

Uw kenmerk
2017Z04405

Bijlage(n)
1

Geachte Voorzitter,

Hierbij stuur ik uw Kamer de antwoorden op Kamervragen van het lid Beckerman (SP) over de waakvlam bij Loppersum (ingezonden 4 april 2017, kenmerk 2017Z04405).

1
Bent u bekend met de berichtgeving rond de door de NAM gewonnen één miljard kubieke meter gas bij Loppersum?¹

Antwoord
Ja.

2
Klopt het dat als gevolg van de uitspraken van de Raad van State in april en november 2015, de productie in de vijf clusters in Loppersum (Leermens, Overschild, De Paauwen, Ten Post en 't Zandt) is teruggebracht naar een minimumniveau? Zo ja, waaruit bestaat dat minimumniveau? Waar is dat vastgelegd?

Antwoord
In de grafiek in bijlage 1 is de productie uit de vijf clusters in de regio Loppersum weergegeven voor de jaren 2010-2016. Hieruit is af te leiden hoe NAM als producent van het Groningenveld uitvoering heeft gegeven aan de vermindering van de productie uit Loppersum volgens het kabinetsbesluit van 17 januari 2014 (Kamerstukken II 2013/14, 33 529, nr. 28) en de uitspraken van de Raad van State uit april en november 2015, waarin onder andere wordt voorgeschreven om, anders dan de hoeveelheid gas die nodig is om de clusters open te houden, uitsluitend te produceren indien dat vanuit een oogpunt van leveringszekerheid noodzakelijk is. NAM heeft deze productie nader toegelicht in haar rapportage over de recente aardbevingen in Wirdum en Garsthuizen.²

¹ RTV Noord, 21 maart 2017 en de uitzending van een vandaag van 23 maart 2017

https://www.npo.nl/gaslocaties-in-groningen-staan-op-waakvlam/23-03-2017/POMS_AT_8029119

² Hoofdstuk 9.1 van de Rapportage recente aardbevingen Wirdum en Garsthuizen 2016/2017 (gepubliceerd op 30 maart 2017): <http://www.nam.nl/nieuws/2017/onderzoek-aardbevingen-loppersum.html>

3

Maakt het instemmingsbesluit melding van de wijze waarop er in de clusters rond Loppersum 'kleine hoeveelheden gas' gewonnen mogen worden? Is er in het instemmingsbesluit vastgelegd waarvoor en op welke wijze deze kleine hoeveelheden gas gewonnen mogen worden? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

In het instemmingsbesluit van 30 september 2016 is in artikel 3 opgenomen dat productie uit de regio Loppersum, anders dan de hoeveelheid die nodig is om de clusters open te houden, uitsluitend is toegestaan als dit vanuit een oogpunt van leveringszekerheid noodzakelijk is. De noodzaak van de beschikbaarheid van de clusters volgt uit analyses van de capaciteitsmatige leveringszekerheid van de landelijke netbeheerder Gasunie Transport Services (GTS). NAM geeft hier als producent van het Groningenveld invulling aan. NAM heeft dit nader toegelicht in haar rapportage over de recente aardbevingen in Wirdum en Garsthuizen. Conform het advies van Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) zal ik in samenwerking met NAM en GTS bezien hoe de productie in Loppersum, die plaatsvindt omwille van de capaciteitsmatige leveringszekerheid, nader kan worden beperkt. Voor de volledigheid merk ik hierbij op dat dit losstaat van het benodigde (jaar)volume voor de leveringszekerheid.

4

Is naar uw mening het onderhouden van een waakvlam hetzelfde als het 'technisch beschikbaar blijven zodat de gaswinning zo nodig snel hervat kan worden'? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord

Uit zowel de genoemde uitspraken van de Raad van State als mijn instemmingsbesluit van 30 september 2016 blijkt het belang om de clusters open te houden in het kader van de capaciteitsmatige leveringszekerheid. De vijf clusters in de regio Loppersum omvatten ongeveer een kwart van de totale capaciteit op het Groningenveld en spelen (samen met alle andere clusters op het Groningenveld) een belangrijke rol in de analyses van de capaciteitsmatige leveringszekerheid van GTS. Het openhouden van de putten op de clusters met een beperkte productie is noodzakelijk om deze te kunnen opregelen als er op momenten van zeer hoge vraag naar laagcalorisch gas via andere middelen onvoldoende gas beschikbaar is om aan deze vraag te voldoen. Een voorbeeld van zo'n moment met een zeer hoge gasvraag is een koude maandagochtend om 7 uur als de verwarmingen aangaan en er veel wordt gedoucht. Er moet ook dan voldoende gas op het gastransportnet kunnen worden gezet en de Loppersumclusters spelen op zo'n moment een belangrijke rol. Daarnaast kunnen met het openhouden van de clusters eventuele problemen die zich elders in het systeem voordoen worden opgevangen. Hierbij kan worden gedacht aan het uitvallen van andere productieclusters of de conversie-installaties. Ten slotte voorkomt het openhouden van de clusters dat de putten bevroren en zo onbruikbaar worden.

5

Wat is uw mening over het feit dat de 'waakvlam bij Loppersum' in de praktijk neerkomt op een productie van 1,6 miljard m³ gas per jaar?³ Wat is uw definitie van een waakvlam?

Antwoord

Productie van gas uit de regio Loppersum valt onder het maximale productie-niveau, zoals dat in het instemmingsbesluit van 30 september 2016 is vastgelegd. Indien er minder gas uit Loppersum wordt geproduceerd zal er uit andere clusters meer gas geproduceerd moeten worden om in de fysieke vraag te kunnen voorzien. De productie uit Loppersum heeft dus geen enkel effect op de totaal benodigde hoeveelheid gas die nodig is om de leveringszekerheid te waarborgen. NAM geeft aan dat er in een qua weer gemiddeld jaar een winning uit de regio Loppersum van 1 miljard m³ nodig is om de clusters open te houden. Dit is reeds een vermindering van de 1,6 miljard m³ die NAM aanvankelijk nodig dacht te hebben en waar in de vraag aan wordt gerefereerd. NAM heeft de opbouw van de productie nader toegelicht in haar rapportage over de recente aardbevingen in Wirdum en Garsthuizen. Conform het advies van SodM zal ik in samenwerking met NAM en GTS bezien hoe de productie in Loppersum, die plaatsvindt omwille van de capaciteitsmatige leveringszekerheid, nader kan worden beperkt.

6

Bent u bereid om naast de analyse van het rapport door de NAM over de toename van het aantal bevingen bij Loppersum, het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) tevens te vragen de 'waakvlam' en winning bij Loppersum te betrekken? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

SodM heeft op 13 april 2017 een advies aan mij uitgebracht over de recente ontwikkeling van de seismiciteit in het Groningenveld. In dit advies is het feit dat er in de clusters rond Loppersum uit oogpunt van leveringszekerheid een beperkte hoeveelheid gas wordt gewonnen, meegenomen. Het advies van SodM heb ik per brief van 18 april 2017 aan uw Kamer aangeboden (Kamerstuk 33529, nr. 331).

7

Bent u bereid de toename van het aantal bevingen rond Loppersum, alsmede de analyse van de NAM hierover, te laten toetsen door de SAC (Groningen Scientific

---

³ Op de eigen website schrijft de NAM over Loppersum: '(...) Op 14 april 2015 oordeelde de Raad van State dat de productie uit de 5 clusters rond Loppersum per direct zo veel mogelijk moet worden stopgezet. Gaswinning uit deze clusters mag alleen om de leveringszekerheid te garanderen. Om dit mogelijk te maken, mogen er kleine hoeveelheden gas worden gewonnen. In de praktijk betekent dit dat uit deze vijf clusters maximaal 1,6 miljard m³ per jaar wordt geproduceerd. Op die manier kunnen de clusters operationeel gehouden worden. (...)'

Advisory Committee), een onafhankelijke commissie van nationale en internationale experts?⁴ Zo nee, waarom niet?

Antwoord

De Groningen Scientific Advisory Committee (SAC) is niet meer in functie. Deze commissie speelde een toetsende rol bij de totstandkoming van het winningsplan Groningenveld 2016. Nadat NAM het winningsplan in april 2016 had ingediend, was de taak van de commissie voltooid. SodM heeft echter het rapport van NAM laten toetsen door drie onafhankelijke experts, waarvan er twee destijds zitting hebben gehad in de SAC.

8

Bent u bereid, vanwege het toegenomen aantal bevingen rond Loppersum, de gaswinning in Groningen te verminderen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord

Voor het antwoord op deze vraag verwijs ik naar mijn brief van 18 april 2017 (Kamerstuk 33529, nr. 331), waarin ik heb aangegeven dat ik de voorbereiding in gang heb gezet om het productieplafond voor de gaswinning in Groningen ingaande het eerstvolgende gasjaar – dat gaat lopen vanaf 1 oktober 2017 – met 10 procent te verlagen.

(w.g.)

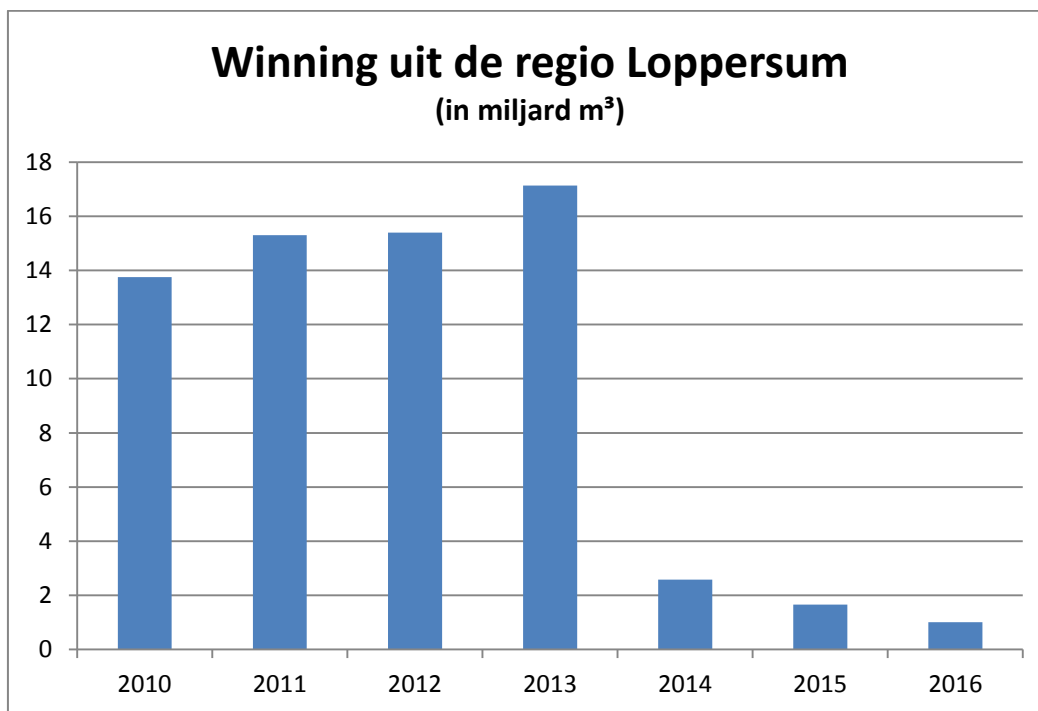
H.G.J. Kamp

Minister van Economische Zaken

---

⁴ Antwoord op vraag 54 over het ontwerp-instemmingsbesluit gaswinning Groningen, 6 september 2016 (Kamerstuk 33 529, nr. 281)

Bijlage 1 – Winning uit de regio Loppersum

Grafiek van de productie uit de vijf clusters in de regio Loppersum, weergegeven voor de jaren 2010-2016